

Az ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól megnevezésű nyomtatvány részletesen bemutatta nemcsak azt, hogy a svájci franknak a forinthez viszonyított árfolyamváltozása növeli az előre kalkulált törlesztési táblázat szerinti törlesztési összegeket, hanem kitért arra is, hogy a devizakamatlábak potenciális növekedése is jelentősen mérsékelheti a deviza alapú hitelek szerződéskötéskori előnyeit. A tájékoztató prognózist is tartalmazott arra vonatkozóan, hogy a kamatszint mind az eurózónában, mind Svájcban rendkívül alacsonyan, történelmi mélypontra van, a közeljövőben annak emelkedése, így a devizakamat emelése várható. A tájékoztató táblázatos formában bemutatta az árfolyamváltozás mechanizmusát amiből látható volt az is, hogy akár a devizakamatláb emelkedése, akár a forint árfolyamának gyengülése nem áll egyenes arányban a törlesztőrészlet növekedésével, a deviza alapú kölcsön terhei nagyobb mértékben nőnek, mint amilyen mértékben az árfolyamváltozás, vagy a kamatemelkedés százalékos módon kimutatható. A tájékoztatás kitért arra is, hogy a törlesztőrészletek jelentősen ingadozhatnak, tartósan növekedhetnek, a svájci frank esetében a devizahitelek kockázata még abban az esetben is fennmarad, ha Magyarország időközben csatlakozna az euróövezethez. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesek alaptalanul hivatkoztak az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelenségére.

Alkalmazott jogszabályok: rPtk.209.§ (1) és ((5) bekezdés, 209/A.§ (2) bekezdés, 93/13. EKG irányelv 4. Cikkének (2) bekezdése, EUB C-26/13. számú ítélet rendelkező rész 2. pontja, a,C-51/17. számú ítéletnek 73-76. pontjai , C-186/16. számú ítélet 44. és 47. pontjai.

Győri Ítélet

Pf.IV.20.291/2018/13/I.szám

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét a 38. sorszám alatti ítéletével elutasította. Kötelezte a felpereseket egyetemlegesen, hogy az alpereseknek személyenként fizessenek meg 471.170,- Ft perköltséget, továbbá az államnak 1.500.000,- Ft feljegyzett illetéket, és 793.581,- Ft eljárási költséget.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az ítélet alapjául szolgáló tényállást a jelen perben csatolt iratok valamint a Székesfehérvári Járásbíróság előtt folyamatban volt végrehajtás megszüntetése iránti perben meghozott ítélet és az e per irataiból beszerzett, és az I. r. felperes jelen tárgyalás anyagává tett személyes nyilatkozata, a szerződéskötéskor a hitelező képviselőjében eljáró F.A. és N.G. tanúk vallomását is tartalmazó tárgyalási jegyzőkönyvek és a végrehajtás megszüntetése iránti perben csatolt okiratok alapján állapította meg.

Az ítéleti tényállás szerint a felperesek, mint adósok, illetve zálogkötelezettek, valamint az E. E. L.Zrt. mint hitelező és zálogjogosult között 2008. június 13-án jött létre közjegyzői okiratra foglaltan „önálló zálogjoggal biztosított részben devizahitel kiváltási célú kölcsönszerződés devizaalapú kölcsönhöz, és életbiztosításhoz kapcsolódóan.” A szerződéskötést megelőzően 2008. március 7-én az I. –II. r. felperesek „kölcsönkérelem” megjelölésű űrlapot írtak alá, amely többek között tartalmazta, hogy a kölcsön devizaneme svájci frank. A kölcsönkérelemben elismerték, hogy az Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól szóló kiadmányban foglaltakat megismerték, az abban foglaltak alapján tudomásul veszik, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök a forintban nyilvántartott kölcsönökhöz képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásra. Az Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól kiadmány 2. pontja tartalmazta, hogy a hitel devizaneme és a forint közötti árfolyamváltozás hatással van mind a folyósítandó hitelösszeg mind a törlesztő részletek (tőke, kamat és kezelési költség tartozás) mértékére: ha a szerződéskötés és a folyósítás között a forint

árfolyama gyengül az adott devizával szemben, akkor több forint kerül folyósításra (de maximum a folyósítás limitnek megfelelő összeg), ha viszont a forint árfolyama erősödik, akkor a folyósításra kerülő forintösszeg kevesebb lehet, mint amennyire az ügyfél a kölcsönszerződés megkötésekor számított. Ez különösen a lakásvásárlási és hitelkiváltási célú kölcsönöknél okozhat problémát. Ha a forint árfolyama erősödik, akkor kevesebb forintot kell fizetni a devizában kifejezett törlesztő részlet fejében, azaz a hitel a futamidő alatt „olcsóbbá” válik. Ha azonban a forint árfolyama gyengül, akkor a devizában kifejezett törlesztő részlet forintra átszámított összege magasabb lesz, azaz „drágul” a hitel. A forint erősödése tehát könnyíti a törlesztési terheken, gyengülése pedig növelheti azokat. A tájékoztató 3. pontja kitért arra is, hogy a devizahitelek kamatai az euro és svájci frank kamatnövekedése miatt változhatnak. A hitelfelvételi döntés előtt érdemes szem előtt tartani, hogy hosszabb távon a forintkamatláb várható csökkenése, illetve a devizakamatlábak potenciális növekedése jelentősen mérsékelheti a devizaalapú hitelek jelenlegi előnyét. Jelenleg mind az eurozónában mind Svájcban rendkívül alacsonyan, történelmi mélypontra van a kamatszint. A múltbéli adatokból kiindulva középtávon devizakamat emelésre is lehet számítani. A kamatemeléssel párhuzamosan vagy ettől függetlenül is bekövetkezhet a forint árfolyamának gyengülése. A tájékoztató egy táblázatot is tartalmazott, amely példaszerűen bemutatta, hogy az euro illetve CHF kamatemelkedése, valamint a forint árfolyam gyengülésének mértéke esetén a kamatemelkedés és az árfolyamgyengülés együttesen milyen mértékű változást gyakorolhat a törlesztő részletekre. Összefoglaló jelleggel tartalmazta, hogy a devizában nyújtott hiteleknel a forinthitelekkel ellentétben a törlesztő részlet alapját képező tőke illetve kamat mértéke is változhat, ezáltal a deviza alapú hitelek havi törlesztő részletei a forinthiteleknel gyakrabban és nagyobb mértékben ingadozhatnak. Ebből következően célszerű, hogy ügyfelek hitelfelvételi döntésüket ne a jelenlegi kamat és árfolyamszint alapján maximalizálják – azaz az így kiszámított törlesztő részletet ne tekintsék fixnek és jövedelmükből maximálisan hiteltörlesztésre fordíthatónak-, hanem kalkuláljanak a jövőbeni törlesztőrészlet esetleges jelentős ingadozásával, illetve tartós növekedésének lehetőségével is. A tájékoztatás tartalmazta azt is, hogy amennyiben Magyarország csatlakozik az euro övezetbe az eurohitelek árfolyamkockázata azonnal megszűnik, míg más devizák, például a svájci frank esetében a devizahitelek kockázatai továbbra is fennmaradnak.

A szerződés I.1.1. pontjában a hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel az adós részére 265.751,- CHF összegű CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a közjegyzői okirat II. részében megjelölt ingatlanon alapított önálló zálogjog fedezet mellett, különös tekintettel az I. r. felperes által kötött életbiztosítási szerződésre. Az adós tudomásul vette, hogy a hitelező a kölcsön összegéből legfeljebb 37.425.000,- Ft-nak megfelelő deviza összeget folyósít a banknak a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámítva, amely deviza összeg tartalmazta a szerződés 3.2. pontjában meghatározott folyósítási jutalékot is. Amennyiben a kölcsön teljes összege az így meghatározott folyósítási limit miatt nem került folyósításra, az igénybe nem vett részzel a kölcsön összege automatikusan lecsökken, és az így esetlegesen fennmaradó összeg folyósítását az adós a későbbiekben sem követelheti. A szerződés I.1.2. pontja rögzítette, hogy a kölcsön első részletének célja az U.Bank Zrt.-nél fennálló 56.667,- svájci frank összegű kölcsön kiváltása, valamint 15.000,- Ft előtörlesztési költség megtérítése. A I.1.3.1. pont szerint a kölcsön első részleteként 10.556.000,- Ft összeget, vagy a kölcsön első részlete folyósításának időpontjában a kiváltásra kerülő kölcsönt nyújtó által kiállított igazoláson szereplő, az adós kiváltásra kerülő kölcsönrel kapcsolatban fennálló teljes tartozásának megfelelő deviza összeg 3 %-kal növelt, a hitelező által jegyzett deviza eladási árfolyamon számított forint ellenértékének megfelelő deviza összeget a bank a folyósítás napjára az általa jegyzett devizavételi árfolyamon forintra átváltja és az így számított forint ellenértéket átutalással folyósítja a kiváltásra kerülő kölcsönt nyújtó U. Bank Zrt. javára, az I.r. felperesnek az U. Bank

Zrt.-nél vezetett, a szerződésben meghatározott számú forint számlájára. A kölcsön második részletét – ami az a I.1.1. pontban meghatározott kölcsön, a folyósítási jutalék deviza ellenértéke és a kölcsön első részletének különbözete - a szerződésben meghatározott folyósítási feltétel maradéktalan teljesülését és hitelező felé való igazolását követő 5 munkanapon belül úgy folyósítja a bank, hogy a kölcsön második részletének megfelelő devizaösszeget a bank a folyósítás napjára az általa jegyzett devizavételi árfolyamon forintra átváltja, és ezen forint ellenértékéből 711.075,- Ft-ot a B. Kft. számlájára, a fennmaradó összeget az I. r. felperesnek az U. Bank Zrt.-nél vezetett a szerződésben meghatározott számú számlájára utalja át.

A kölcsön folyósításának együttes feltételeként a szerződés 2. pontja az első részlet folyósítása esetén a v.-i (...) /A/16. hrsz. alatti ingatlanra történő önálló zálogjog bejegyzését, valamint a sz.-i (...) hrsz-ú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára önálló zálogjog bejegyzését határozta meg többek között. A kölcsön futamideje a szerződés 3.1. pontja szerint 20 év, annak végső lejáratát legkésőbb 2029. május 13. A 3.2. pontja a folyósítási jutalék összegét 75.000,- Ft-ban határozta meg. A szerződés 3.6. pontja szerint az adós igénybe vett kölcsön összege után a kölcsön első részlete folyósítása napját követően a futamidő alatt a bank mindenkor hatályos hirdetményében meghatározott a bank által kamatperiódusonként egyoldalúan változtatható mértékű ügyleti kamatot köteles fizetni, amelynek induló mértéke 4,65 % . Az éves ügyleti kamatláb a futamidő alatt fél éves kamatperiódusonként változó. A bank által egyoldalúan megváltoztatható kezelési költség induló mértéke 1,9 % . A szerződés 3.10. pontja rögzítette, hogy a THM 7%. A szerződés 4.1. pontja úgy rendelkezett, hogy kölcsön törlesztő összege annak nyilvántartási devizanemében kerül meghatározásra. A kölcsön induló havi törlesztő összege a kölcsön teljes összegének igénybe vételét feltételezve 1450,56 CHF. Ez az összeg módosulhat a kölcsön folyósítása napján kiszámított deviza kölcsön összeg alapján az 1.1. pontban meghatározott folyósítási limit miatt. Az első törlesztő összeg a kölcsön első részlete folyósításának napját követő hónapban esedékes. A törlesztő összegek minden naptári hónapban a kölcsön első részlete folyósításának napjával megegyező számú napon, illetve a kölcsön lejáratának napján a kölcsön szerződés megszűnése esetén, a megszűnés napján esedékesek.

A havi törlesztő részlet összegét az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezi. A tőketartozást a szerződés 4.3. pontja szerint az adósok három részletben kötelesek teljesíteni, ezek esedékessége 2019. május 11., 2024. május 11., és 2028. május 11. A szerződés 4.7.1. pontja szerint az adós a CHF devizanembe meghatározott fizetési kötelezettségeit azok forint ellenértékének a bank forint hitel elszámolási számlájára történő átutalásával köteles teljesíteni, legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, az adott devizanemre meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett deviza eladási árfolyamon.

A szerződés 10. pontja tartalmazta, hogy a kölcsön kockázataival kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette a devizahitel igénybevételével együttjáró és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A szerződés aláírásával adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette, és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta a bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít.

A szerződés IV.4. pontjában a felek megállapodtak, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az üzletszabályzatban és a jelen hitel típusal közzétett hirdetőműben foglaltak valamint a Ptk. rendelkezései és a bankkölcsönökről szűlő mindenkor hatályos jogszabályban foglaltak az irányadóak. Rögzítették, hogy a bank valamennyi szerződő fél részére a szerződés aláírását megelőzően kellő időben átadta az üzletszabályzatot és felhívta figyelmét az üzletszabályzatban foglalt általános szerződési feltételekre, különös tekintettel annak az előtörlesztés és az ingatlan biztosíték bérbeadásának feltételeire vonatkozó, más hitelintézetektől eltérő rendelkezéseire, valamint azon rendelkezéseire amelyek a szerződő felek részére hátrányos jogkövetkezményeket tartalmaznak. Az adós és a zálogkötelezett kijelentette, hogy a hitelező üzletszabályzatát és a szerződéskötéskor érvényes hirdetőműjét megismerte és magára kötelezőnek elfogadta. A felek megállapodtak abban, hogy a banknak a közjegyzői okiratba foglalt szerződések fennállása alatt mindenkor hatályos üzletszabályzatát, valamint hirdetőműjét kifejezetten a kölcsönjogviszony, a zálogjogviszony valamint az adósok által vállalt kezés jogviszony részévé teszi.

A hitelező a 2008. június 21-én kelt esedékességi értesítő elnevezésű okiratban tájékoztatta a felpereseket, hogy a kölcsönszerződés alapján a kölcsönszerződést 2008. június 20-án folyósította, így a felperesek tartozása 58.249,68 CHF tőke, a havi törlesztő részlet összege 1409,62 CHF, melyet forintban kell átutalni a törlesztés napján érvényes aktuális árfolyamon.

A hitelező a kölcsönszerződést 2000. november 19-én felmondta. A felperesek ellen 2013. október 9-én végrehajtás elrendelésére került sor. A Székesfehérvári Járásbíróság az 5.P.22.162/2015/37. sorszámú, nem jogerős ítéletével a felperesekkel szembeni végrehajtási eljárásokat megszüntette.

A hitelező a 2004. évi XXXVIII. tv., és a 2004. évi XL. tv. szerinti elszámolási kötelezettségét teljesítette, kimutatása szerint a felperesek tartozása 2015. február 1-jei fordulónapra számítottan 94.340.364,- Ft.

Az I. r. alperes cégjogi átalakulások folytán vált a hitelező jogutódjává, majd a perbeli szerződésből eredő minden joga és kötelezettsége a teljes szerződésállományával együtt a 2016. február 2-án illetve április 8-án létrejött üzletág átruházási szerződések illetve tranzakciók megvalósítási szerződések révén a III.r. alperesre szállt át, aki azt tovább engedményezte a IV. r. alperesre. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a szerződési állomány III. r. alperesre történő átszállását az MNB a H-EM-I-670/2016. számú határozatával jóváhagyta.

A törvényszék megállapította, hogy az I. r. felperes a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán végzett okleveles közgazdász. 2002-től egy forintalapú pénzügyi lízing nyújtását végző cég gazdasági igazgatója lett, annak pénzügyi háttérével és könyvelési részével foglalkozott.

A felperesek a kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a közöttük és az alperesi jogelőd között létrejött kölcsönszerződés valamint az azt biztosító mellékkötelezettségek érvénytelenek. Kérték, hogy a bíróság az ítélethozatalig nyilvánítsa hatályosnak a szerződést. Alaki keresethalmazatba foglaltan kérték, hogy a közokiratba foglalás kötelezettségére vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségét állapítsa meg a bíróság. A hatályossá nyilvánítást azzal kérték, hogy a felperesek összesen 30.434.909,- Ft összeget kötelesek teljesíteni „valamely jogosult alperes” felé. A III.-IV. r. alpereseket az ítélet tőrésére kérték kötelezni.

A jogügylet érvénytelenségével kapcsolatban arra hivatkoztak, hogy a felek között valójában forint alapú kölcsön összeg vonatkozásában jött létre az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 523.§-nak megfelelő szerződés. A felek megállapodása a forintkölcsön összegre, a futamidőre, a kamatra és esetlegesen a törlesztő részletekre terjed ki, az általános szerződési feltételekből pedig mindössze a jelzálogjogra, valamint a közjegyzői okiratba foglalásra vonatkozó kötelezettségek képezték a szerződés részét. Devizahitel, illetve deviza alapú hitel vonatkozásában a felek között egyáltalán nem jött létre szerződés, mert erre vonatkozóan konszenzus sem volt közöttük. Ettől eltérő kérdés, hogy a felek egyező akaratnyilvánítása alapján létrejött forint kölcsönszerződés írásba foglalására nem került sor. Hangsúlyozták, hogy az okirat aláírása nem jelenti azt, hogy az abban foglaltakat a felek egyedileg megtárgyalták volna, mint ahogy önmagában a közjegyzői okirat sem azonosítható a felek között létrejött szerződéssel, az csupán okirati bizonyítékként vehető figyelembe. Hivatkoztak arra, hogy a deviza nyilvántartás konstrukciója a bank „titkos fenntartása” volt amely a devizahitel nyújtására vonatkozó szerződési kikötés (blanketta) illetve az egész szerződéskötési gyakorlat alkalmazásával olyan deviza alapú elszámolási mód kikényszeríthetőségére irányult, amelynek révén valós szolgáltatás nélkül a szerződésben nem nevesített jogtalan haszon megszerzésére törekedett a hitelintézet, így magatartása a jóerkölcsbe ütközött, ezért az ügylet semmis.

A forint kölcsönszerződés a Hpt. 210. § (1) és (2) bekezdésében írtakra figyelemmel semmis, mert annak írásba foglalása nem történt meg. Mivel a felek nem tették a szerződés részévé a bank által alkalmazott általános szerződési feltételeket (a közjegyzői okiratba foglalás és a jelzálogra vonatkozó rendelkezések kivételével) így sem az árfolyamrésre vonatkozó, sem az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződési kikötés nem vált a felek ügyletének részévé, ugyanezen okból a perbeli szerződés nem tartozik a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 törvény) és a 2014. évi XL. tv. (DH2 törvény) hatálya alá sem. A felek szerződési akaratára nem terjed ki „értékállandósági kikötésre”. A bank azzal, hogy az általános szerződési feltételek gyűjteményeként blanketta szerződést íratott alá az adósokkal, visszaélt a szerződési szabadsággal, megsértette a jóhiszeműség és tisztesség követelményét ami egyúttal jóerkölcsbe ütközést is jelent. Álláspontjuk szerint a kölcsön nyújtásával a hitelező bank valódi célja nem a kamat, hanem az árfolyamrésből és az árfolyamkockázatból eredő haszon megszerzése volt. Az alacsony kamat a megtévesztő magatartás egyik eszközeként értékelendő. Tanúként kérték kihallgatni a szerződéskötéskor a hitelezők részéről eljáró törvényes képviselőket, az okirati tanúkat és az eljáró közjegyzőt. Igazságügyi könyvszakértő kirendelését indítványozták a szerződés jóerkölcsbe ütközésével kapcsolatos előadásuk alapját képező tények bizonyítása érdekében.

A bíróság a II. r. alperessel szemben a pert a 15.P.20.225/2017/12. számú végzésével megszüntette.

Az I., III., és IV.r. alperesek a kereset elutasítását és perköltéseik megtérítését kérték.

Az I.r. alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a közte és a III. r. alperes között létrejött üzletág átruházási szerződésekre illetve tranzakció megvalósítási szerződésekre figyelemmel a perbeli szerződésből eredő minden jog és kötelezettség a III.r. alperesre szállt át, így vele szemben igény nem érvényesíthető, a perre okot nem adott. Ezt meghaladóan a III.r. és IV. r. alperessel egyező tartalmú érdemi védekezésében kifejtette, hogy a szerződő felek között a közjegyzői okiratba foglalt megállapodásnak megfelelő tartalommal jött létre szerződés devizahitel tárgyában. Szóbeli szerződéskötésre a felek között nem került sor.

Az I., III. IV. r. alperesek hangsúlyozták, hogy az írásba foglalt szerződés létrejöttét közokirat igazolja, az ezzel ellentétes állításukat a felpereseknek kell igazolni. A szerződésből az

állapítható meg, hogy a támadott szerződés mind a hitel svájci frankban kifejezett összegét, mind az átszámítás módját egyértelműen meghatározta. A kölcsönkérelmi adatlapra figyelemmel a felperesek tisztában voltak azzal, hogy deviza alapú kölcsönt vesznek fel, az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást kaptak. A kölcsönszerződés nem tartalmaz rendelkezést magának a szerződésnek a közokiratba foglalásával kapcsolatban és a felperesek nem is részletezték, hogy e vonatkozásban milyen egyedileg megtárgyalt vagy általános szerződési feltételt támadnak. A szerződés közokiratba foglalása nem jelentett a felperesekre egyoldalú, hátrányos kikötést, annak az volt a célja, hogy közvetlen végrehajtás útján kerülhessen sor az okirat záradékolására ez pedig törvényes jogérvényesítési lehetőség, amelyre a pénzügyintézetek prudens működése érdekében szükség is van. A kölcsönösszeg meghatározásának módja teljes mértékben összhangban állt a jogszabályokkal valamint a Kúria 6/2013. PJE jogegységi határozatában és 1/2016. PJE jogegységi határozatában foglaltakkal. Miután a szerződéskötés időszakában tömegesen, többszázézes nagyságrendben jöttek létre devizahitelre vonatkozó szerződések, a perbeli ügylet nem tekinthető jóerkölcsbe ütközőnek. Vítatták a felperesek által hivatkozott titkos fenntartást. Rámutattak, hogy a deviza kockázatokkal kapcsolatos tájékoztató az átlagos fogyasztó számára is elegendő információ tartalmazott, az I.r. felperes pedig képzettségénél fogva is tisztában volt az ügylet jellegével. Amennyiben a felperesi álláspont szerint az írásbeli szerződés aláírása előtt szóban már létrejött volna szerződés, azt a közokirati formába foglalt szerződés felülírta, tehát mindenképpen ez utóbbi az irányadó. A tanúbizonyítási indítványokat szükségtelennek tartották, azokat az eljáró közjegyző helyettes kihallgatására irányuló indítvány kivételével elleneztek.

A törvényszék ítélete jogi indokolásában kifejtette, hogy a kölcsönkérelemből és az ügyféltájékoztatóból egyértelműen az állapítható meg, hogy az I. r. felperes már a kölcsönkérelem időpontjában tisztában volt azzal, hogy a felvenni kívánt kölcsön devizaneme svájci frank. Az I. r. felperes a végrehajtás megszüntetése iránti perben személyesen is úgy nyilatkozott, hogy a kölcsön felvételét megelőző tárgyalássorozat során a megbeszélésnek és a befektetési ajánlatnak az volt a lényege, hogy alacsony kamatra lehet jelentős mennyiségű pénzt szerezni, és őt arról tájékoztatták, hogy ezt az alacsony kamatot csak deviza alapon lehet elérni. A felperesek által aláírt kölcsönkérelem 6. oldalán az is szerepelt, hogy a felperesek megismerték a deviza hitelek kockázatairól szóló kiadmányban foglaltakat. Ennek jelentőségével az I. r. felperesnek – aki az ügyletkötést megelőző események során a II. r. felperes érdekében is eljár – pénzügyi képzettségénél fogva is tisztában kellett lennie. Erre figyelemmel alaptalanul hivatkoztak a felperesek arra, hogy a közjegyzői okiratba foglalás előtt kialakult akaratok nem devizában nyilvántartott kölcsön felvételére irányult. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a szerződéskötést megelőzően kialakult akaratoknak nincs jogi relevanciája, mert az rPtk. a nyilatkozati elv alapján szabályozza a szerződések létrejöttét, márpedig a perbeli esetben a felek szerződési akarataikat írásban nyilvánították ki. Az írásban kinyilvánított, a kölcsönkérelem megnevezésű nyomtatványból megállapítható szerződési akaratok az utóbb közjegyzői okiratba foglalt szerződés teljes egészében megfelel. A közjegyzői okiratba foglalt szerződés aláírásával a felek kifejezték a perbeli kölcsönszerződés megkötésére vonatkozó kölcsönös és egybehangzó akarataikat. Közömbös, hogy a felperesek tényleges akaratainak megfelelt-e az írásban rögzített szerződési tartalom, mert azzal, hogy az okiratot aláírták az alperesi jogelőd felé az okiratban írtakkal egyező tartalmú szerződési akaratot juttattak kifejezésre.

A közjegyzői okirat aláírását megelőzően szóban létrejött más tartalmú konszenzus ténye nem bizonyított, különös tekintettel arra, hogy a felperesek korábbi személyes előadása szerint is a szerződéskötést megelőző egyeztetés során eljáró bróker (Hajnal Beáta) nem volt a bank képviselőjének tekinthető. Ebből következően a felperesek tényállást sem adtak elő arra

vonatkozóan, hogy az általuk hivatkozott szóbeli szerződés megkötésére mikor, milyen körülmények között került sor, a szerződéskötés során a bank részéről ki járt el. A felperesek által a más körülményekre vonatkozóan kihallgatni kért Fülöp Anett és Németh Gábor korábban a Székesfehérvári Járásbíróság előtt tanúvallomást tett, vallomásaikból nem állapítható meg, hogy a közjegyzői okirat aláírását megelőzően forint kölcsönre szóbeli megállapodás jött volna létre a felek között.

A közjegyzői okirat 4.4 pontja alapján az a felperesi okfejtés is téves, mely szerint az általános szerződési feltételek nem váltak volna a szerződés részévé. Így a közjegyzői okirat 1.3.6 pontjában írtakra tekintettel az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó kikötés is a szerződés részévé vált, a felperesi hivatkozással szemben ebből következően a perbeli jogügylet a DH1 törvény és DH2 törvények hatálya alá tartozik. A szerződés létrejötte szempontjából jelentőséggel bíró egyéb körülmények (lényeges tartalmi elemek megléte) kérdését a törvényszéknek a továbbiakban nem kellett vizsgálnia, mert ezek hiányára a felperesek nem is hivatkoztak. Miután a felperesek szándéka is deviza hitel felvételére irányult, az alperesi jogelőd csalárd, rosszhiszemű magatartására vonatkozó felperesi előadás nem foghatott helyt. Nem lehet helytálló a szolgáltatás nélkül az árfolyamrészről és árfolyamkockázatból eredő jogtalan haszon megszerzése irányuló alperesi magatartásra való hivatkozás sem. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy önmagában a devizaalapú kölcsönszerződés a 6/2013. Polgári jogegységi határozat alapján nem ütközik nyilvánvalóan jogerkölcsbe. Az árfolyamrésszel kapcsolatos szerződési kikötés a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése szerződése alapján semmis, a 3. § (2) bekezdés révén ex tunc hatállyal módosult. Az árfolyamkockázatnak az adósra történő telepítése a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatában kifejtettek alapján önmagában nem ütközik jóerkölcsbe. A konkrét esetben a felperesek szándéka kiterjedt az árfolyamkockázat vállalására is, figyelemmel a kölcsönkérelem 6. oldalán írtakra, valamint a közjegyzői okirat I.10. pontja szerinti kockázatfeltáró nyilatkozatra. Ezért szükségtelen a felperesek által indítványozott igazságügyi írásszakértő kirendelését. A törvényszék mellőzte a felperesek tanúbizonyítási indítványát arra figyelemmel, hogy az alperesi jogelőd képviselőjében a szerződéskötéskör eljáró személyek tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyv a végrehajtás megszüntetése iránti per iratanyagában rendelkezésre áll. Dr. L.B. közjegyző-helyettes tanúkénti meghallgatása pedig szükségtelen mert az eltelt időre figyelemmel nem várható el a tanútól, hogy a tíz évvel korábbi ügyletre visszaemlékezzen, figyelemmel arra is, hogy hasonló jellegű ügyletkötésre tömegesen került sor. A közjegyzői okiratba foglalással kapcsolatos kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság arra tekintettel nem találta alaposnak, hogy egyrészt önmagában a szerződés nem ütközik jóerkölcsbe, így az annak közokiratba foglalására vonatkozó szerződési kikötés sem lehet semmis, másfelől a felperesek beazonosíthatóan nem is jelölték meg, hogy a támadott kikötés alatt a közjegyzői okiratba foglalt szerződés valamely pontját értik –e, vagy az üzletszabályzat valamely rendelkezését és mindez az iratok alapján sem volt egyértelműen beazonosítható.

A törvényszék kitért arra, hogy a felperesek eljárási kifogása sem volt alapos, a korábban eljáró bíró az 1952. évi III. törvény (rPp.) 13.§ (1) bekezdése e) pontja alapján elfogultságot jelentett be, erre tekintettel került az ügy másik bíróra átosztásra az rPp.13. § alapján. A kizárás tárgyában külön határozatot hozni nem kellett, az eljáró bíró személyében bekövetkező változásról a felperesek a tárgyalásra szóló idézéséből tudomást szerezhettek. Az érintett bíró a kizárási bejelentését követően az rPp.19.§ (1) bekezdésében írtakkal összhangban nem járt el az ügyben. A felperesek tárgyalás elhalasztására irányuló kérelme nem volt teljesíthető. A folytatólagos tárgyalás kitűzésére valóban a törvénykezési szünet időszakában került sor, ugyanakkor az idéző végzés a felekre nézve határidőt nem szabott márpedig az rPp. 104. /A.§ értelmében a törvénykezési szünet időszakának kizárólag a határidők számítása szempontjából

van jelentősége. A kitűzés az rPp.142.§ (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő figyelemmel arra is, hogy a 15 napos tárgyalási időközt az rPp.125. § (2) bekezdése kizárólag keresetlevél kézbesítése esetén tartalmazza. A 2018. augusztus 24-i tárgyalásra szóló időzések szabályszerűek voltak, így a tárgyalás elhalasztására nem volt szükség az rPp.151. § (1) bekezdése alapján.

A felpereseket az elsőfokú bíróság a Pp.78. § -a alapján marasztalta a perköltségben, e körben a felperesek terhére róta az állam által előlegezett 793.581,- Ft fordítási összeget is.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását az alperesek a kereseti kérelem szerinti marasztalását kérték, egyúttal hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértése miatt az elsőfokú ítélet az érdemi felülbírálatára alkalmatlan. A szerződéskötés folyamatát az elsőfokú bíróság nem tárta fel. Eljárási hibaként hivatkoztak arra, hogy érdemi alperesi ellenkérelem nem került előterjesztésre, az alperesek szabályosan nem tehetek olyan nyilatkozatot, hogy egy másik perben előterjesztett ellenkérelmüket tartják fenn a jelen perben, vagyis az alperesi oldal lényegében nem bocsátkozott perbe. Az elsőfokú bíróság eljárása nem felelt meg, az rPp.3. § (3) bekezdésében foglaltaknak sem. A törvényszék a felek nyilatkozatát nem tárta fel, nem vizsgálta, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, holott erre a felperesek előadást tettek. Irreleváns, hogy közokirat keletkezett-e, a perbeli okirat közokiratnak minősül-e az 1991. évi XLI. törvény (Ktv.) 131. § -a alapján, mert a közokirat nem bizonyítja, hogy a felek egy adott feltételt egyedileg megtárgyaltak-e vagy sem, hogy a szerződés részévé tenni kívánt ÁSZF kapcsán a hitelező mikor milyen tartalommal bírót tájékoztatást adott, továbbá, hogy az ÁSZF tartalmának megismerését a szerződéses irat létrehozását megelőzően a hitelező lehetővé tette-e. A közvetlenség elvét sérti, hogy a törvényszék a más perben tett tanúvallomásokot a jelen eljárásban felhasználta. Hangsúlyozták, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti pernek más a tárgya és az nem is térhetett ki a későbbi EUB ítéletek szerinti szempontokra. Azzal, hogy a törvényszék a járásbíróság nem jogerős ítéletében megállapított tényállást átemelte az ítéletében, megfosztotta a feleket attól, hogy eljárásbeli jogaikat gyakorolják. Változatlanul fenntartották, hogy az ügy átszignálását és a 2018. augusztus 24-i tárgyalás kitűzését illetően az elsőfokú bíróság ugyancsak eljárási hibát vétett.

Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a devizakonstrukció nem vált a szerződés részévé, az általános szerződési feltételek ellentétben állnak az egyedileg megtárgyalt szerződési feltételekkel. Miután az alperesi jogelőd az alperesek álláspontja szerint az ÁSZF nélkül szerződést nem kötött volna, az írásban létrejött szerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés a) pontjába ütközően semmis. Alapvetően téves az elsőfokú bíróságnak az az okfejtése, ami abból indul ki, hogy a felek között két szerződés létrejöttét vizsgálja ahhoz képest, hogy a szerződés írásban vagy szóban jött-e létre. Kiemelték, hogy a szerződés nem azonos az okirattal, a szerződéskötés sem felel meg az okirat aláírásának. Az alperesek által hivatkozott szerződési konstrukciónál minden feltétel okszerűen abba az irányba hat, hogy a fogyasztók számára a pénzintézet csak azon információkat adta át, amely előnyös oldalát mutatták az ajánlatnak, rejtve maradtak azonban az úgynevezett deviza alapú kölcsön árnyoldalai. 2004. év végén, 2005. elején nem létezett olyan szabályozás, amely a deviza alapú hitelezés oksági folyamatát ismertette volna. A bankok a szerződéses feltételek tárgyalását olyan alkalmazottakra bízta, akik gyakorlatilag azonos információs szinten álltak a fogyasztókkal. A fogyasztók a forint és deviza alapú kölcsönök között csak annyiban tudtak különbséget tenni, hogy melyik kölcsönnek milyen a kamata illetően a havi törlesztő részlete. Ez azonban azt jelenti, hogy azok ÁSZF elemek, amelyeket a hitelező nem artikulált, nem válhattak az ÁSZF, így a szerződés részévé. Hangsúlyozták, hogy a felek megtárgyalták a forint kölcsön összeget, a hitelbírálat is ezen összeghez igazodott, ebből következően a peres felek között forint kölcsönre jött létre

szerződés. Ezt támasztja alá az is, hogy a hitelező és az adós között pénzmozgás kizárólag forintban történt, a vételi és eladási árfolyamok alkalmazására kizárólag azért került sor, mert azok marzsa kiegészítette az alacsony kamatvolument. A hitelező ehhez képest a deviza alapú konstrukciónak megfelelően akkor is követeli az adóstól a devizához mért többletkövetelést ha a hitel egyáltalán nem refinanszírozott devizában. Ebből következően a forint gyengüléséből eredő többletkövetelés mögött nem áll sem szolgáltatás, sem banki kockázat. Ezek mellett tartotta fenn a hitelintézet azt a jogot, hogy a szerződési feltételeket egyoldalúan módosítsa. Az értékállandósági kikötésnek nem eleme sem a vételi sem az eladási árfolyam alkalmazása sem az egyoldalú kamatmódosítás lehetősége. A banki termék feltételrendszere nem illeszkedik az értékállandósági kikötéshez. Ha a különmemű árfolyamok alkalmazásának lehetőségét elhagyjuk akkor egy olyan konstrukció marad, ami ugyan elvileg megfelel egy értékállandósági kikötésnek, azonban ilyen kikötés alkalmazására egyik fél akarat sem irányult. Az ezen az alapon zajló ítélezés contra legemnek tekintendő. A jelenlegi jogi szabályozás mellett a különmemű árfolyamok alkalmazása már kiesett, azonban megmaradt a valós kockázat nélküli árfolyamkockázat fogyasztóra történő áthárítása, amely mögött semmilyen szolgáltatás vagy szerződéses akarat nincs. A hitelezők ezt az okozatosságot egyetlen tájékoztató blankettában szóbeli közlésben nem fedték fel, nem mutatták be.

Az elsőfokú ítéletben írtaktól eltérően a bíróságnak azt kellett volna tisztázni, hogy az okirat tartalma egy már létrejött szerződés írásba foglalásának, vagy írásban megtett ajánlatnak tekintendő-e. Ehhez képest az eljáró bíróság nem tárta fel, hogy milyen módon került meghatározásra a 265.751,- CHF összege, az adott feltétel egyedileg megtárgyalt volt-e vagy általános szerződési feltételnek minősül. A hitelező nem kívánta szolgáltatni a CHF összeget, a blankettában írt és ezért ÁSZF-nek minősülő feltétel, amely a kölcsön forintban történő folyósítására vonatkozik, ellentétben áll azzal, hogy a kölcsön összege CHF. A hitelezői kötelelem nem CHF szolgáltatásra, hanem forint folyósítására vonatkozott. Nem létezik olyan diszpozitív lehetőség, amely a pacta sunt servanda elv mellett két egymással egyenértékű szolgáltatás lehetőségét teremti meg, kivéve akkor, ha a felek vagylagos szolgáltatásban állapodtak meg egymással. Ilyen szerződési akarat azonban a jelen perben nem állapítható meg. A deviza vételére vonatkozó feltétel semmis, ezért vagy úgy kell eljárni, hogy a DH törvényeknek megfelelően MNB árfolyamon elszámolva a 37.425.000,- Ft alapulvételével határozzuk meg a CHF összeget, vagy a semmisség miatt azt kell megállapítani, hogy svájci frankban egyáltalán nem jött létre szerződés. Mindkét lehetőség azonban oda vezet, hogy a felek szerződéses akarata a 37.425.000,- Ft szolgáltatási kötelezettségre irányult. Az okirat tartamából azonban nem lehet az rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdései valamint az rPtk.523.§(1) bekezdése szerint arra következtetni, hogy a kölcsön összegét a felek egybehangzó módon határozták volna meg. A jogvita során egyik fél sem állította, hogy a devizahitel feltételeiben megállapodtak volna. E körben hivatkozott az EUB C-51/17. számú döntés 3., 73., 74., 75., és 76. pontjaiban foglaltakra. Kiemelték, hogy a végrehajtási per megszüntetésének tárgya nem azonos a jelen per tárgyával, így az abban a perben tett megállapítások nem emelhetők át a jelen eljárásba. Utaltak arra, hogy a járásbíróság a perbeli kölcsönszerződés semmisségét az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján megállapíthatónak látta. Ugyanakkor a nem jogerős ítélet ténymegállapítása, mérlegelése nem köti a perbíróságot. A jelen eljárásban a bíróság nem döntött arról, hogy mely feltételek voltak egyedileg megtárgyaltak, és melyek minősülnek általános szerződési feltételnek illetőleg, hogy ki, milyen tartalmú szerződéses akaratnyilatkozatot közölt hatályosan a másik féllel. A közjegyző előtti eljárásban a közjegyző a bank által előre elkészített tartalmat emelte be saját okiratába így eleve kizárt, hogy a fogyasztók nyilatkozatai határozták volna meg az okirat tartalmát. Ezért a közjegyzői okirat legfeljebb egy ajánlatnak tekintendő. Az okirat aláírása jelentheti az ajánlat elfogadását, de a semmisségi probléma amely a szerződés főtárgyát érinti ezzel nem oldódik meg. Az elsőfokú bíróság nem oldotta fel azt az ellentmondást, hogy a járásbíróság által

megállapított tényállást elfogadja, de a semmisségre okot adó, ugyancsak a járásbíróság ítéletében megállapított körülményeket mellőzi. Az EUB ítéletek nem tartalmazzak nóvumot, azok az irányelvek magyarázzák. A jelen perben azt kellett vizsgálni, hogy milyen tartalommal jött létre szerződés, miben volt konszenzus a felek között, mit jelent az értékállandósági kikötés. Az EUB ítéletei szerint a szerződéskötéskori információknak van jelentősége, ezek bizonyítása azonban nem a felperesek kötelezettsége.

Összességében arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság nem határozta meg a szerződés főtárgyát, nem oldotta fel a rPtk.205/C § szerinti ellentmondást, egyúttal tudatosan mellőzte a Ptk.205/A § és 205/B § rendelkezéseit. A 6/2013. PJE határozat tévesen értelmezte nem oldotta fel azt az ellentmondást, hogy miért 265.751,- CHF a szerződés főtárgya. Hangsúlyozták, hogy a bíróság a szerződő felek akaratát nem pótolhatja ítéleti rendelkezésével, vagy indokolásával. Sérelmezték, hogy a bíróság nem minősítette ajánlattételnek a közjegyzői eljárást, az eljáró közjegyző tanúkénti meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványnak nem adott helyt, holott abból megállapítható lett volna a Ktv. 120. § (1) bekezdése szerinti sérelem. A közjegyző tanúkénti meghallgatásának hiányában ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy a közjegyző előtt kik milyen tartalommal tettek akaratnyilatkozatot. A közjegyzőnek kellett volna előadnia, és igazolnia, hogy eljárása a Ktv. 120.§ (1) bekezdésének megfelelt. Amennyiben ezt nem tudja igazolni, az okirat elveszíti a minősített bizonyító erejét, figyelemmel a Ktv.131.§ -ban írtakra. A bíróság a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközéssel kapcsolatban semmilyen tényállást tárt fel, csak utalt a 6/2013. PJ-ben foglaltakra. A kockázatfeltárással kapcsolatban kifejtettek súlyosan logikátlanok. Változatlanul fenntartották a bírósági tárgyalásra szóló idézés szabálytalanságával kapcsolatos nyilatkozatukat.

Sérelmezték, hogy a bíróság szükségtelenül, normasértő módon generált 793.581,-Ft fordítási költséget, így annak megfizetésére egyik felet sem lehet kötelezni.

Az I., III., IV.r.alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Álláspontjuk szerint a 2008. március 7-i kölcsönkérelem alapján a perbeli szerződés közjegyzői okiratba foglaltan létrejött. A felek szerződéskötési szándéka devizában nyújtott, forintban folyósított kölcsönre irányult. A szerződés tárgya egyértelműen meghatározásra került. A szerződéskötés időpontjában a forintban meghatározott folyósítási limit volt csak meghatározható, az nem, hogy az milyen összegű CHF-nek fog megfelelni. A kölcsönösszeg meghatározása a szerződés I.1.1. pontjában megfelelt a pontos meghatározás követelményének. A törlesztőrészletre vonatkozó kétoldalú megállapodást a szerződés I.4.1. pontja tartalmazza. A szerződés mind a kölcsönösszeg, mind a törlesztőrészlet meghatározása kapcsán megfelel a 6/2013. PJE-nek, a 1/2016. PJE-nek megfelelően tartalmazza a tőkeösszeg és a törlesztőrészlet kiszámításának módját. Hivatkoztak a Kúria Pfv.VII.21.869/2015/5. számú ítéletében foglaltakra.

A felperesek a másodfokú eljárásban előterjesztett előkészítő iratukban előadták, hogy az EUB C-118/17. számú ítéletből következően a jogvita tárgyát képező kölcsönszerződésből el kell hagyni a különmemű árfolyamokat és az így megmaradó jogi tényeket kell helyreállítani, vagyis megmarad a felek megállapodásaként az írásbeli szerződésben rögzített kölcsönösszeg forintban, ami nem számítható át devizára. Ezért a vételi árfolyam alkalmazása értelmezhetetlen. A DH1 törvény 3. § (1) bekezdése megdönthetetlen vélelmet állít fel a semmisség kapcsán. Ha értékállandósági kikötés esetén a felek az értéket például adott devizához kötik, akkor azt eleve meg kell határozni és az nem lehet a folyósításból, vagyis a szolgáltatásból visszakövetkeztetni. A DH1 törvény és az 1/2016. PJE együttesen torzítja a bírósági ítéleteit az EUB C-118/17. számú ítélettel szemben. A 2/2014. PJE határozat 3. pontja szerint a különmemű árfolyamok alkalmazása az rPtk. 523. § (1) bekezdése tekintetében

semmisségi okot eredményez. Ebből következően a 2/2014. PJE kizárja az 1/2016. PJE alkalmazhatóságát, az „irányadó árfolyam” tekintetében. Az rPtk. 523. § (1) bekezdése szempontjából nincs olyan törvényi rendelkezés, amely a szerződésben meghatározott kölcsönösszeg szempontjából konvalidált volna semmisségi okot. Az érvénytelenség az egyedileg megtárgyalt forintösszeg devizára való átszámítása kapcsán jelentkezik. Az ÁSZF valódi tartalmát a hitelező nem tudta meghatározni. A Kúria és a jogalkotó vélelmeket állít fel, amelyek nem alkalmazhatóak a konkrét ügyben csupán azért, mert a hitelező nem tesz eleget a perben a tényállítási kötelezettségének. Az ÁSZF-nek az a rendelkezése, mely szerint a vételi árfolyam alkalmazásával számítja ki a devizaösszeget a hitelintézet az értékállandósági kikötés érdekében, az rPtk. 209/C. §-a alapján nem válhat a szerződés részévé. A szankciós érvénytelenségi ok az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerint fennáll. Hiába határozható meg a kölcsönösszeg forintban, az adós ellenszolgáltatása nem került meghatározásra, a maradék tartalommal a hitelezők pedig – saját nyilatkozatuk szerint – nem kötöttek volna szerződést. Emiatt az akarati disszenzus miatt az rPtk. 523. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a felek között nem jött létre szerződés. Az eredeti állapot helyreállítása során a semmis feltételeket el kell hagyni a szerződésből. A fogyasztók nem láthatták át egy összetett devizakonstrukció okozatosságát, bonyolultságát, mechanizmusát és az alperesek által adott tájékoztatás sem volt alkalmas arra, hogy ezt feltárja. Valójában a fogyasztók végtelen mértékű kockázatot vállaltak a perbeli konstrukció mellett.

A fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos:

A fellebbezésben írtakkal ellentétben nem állapítható meg olyan súlyos eljárásjogi szabálysértés, ami az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Az alperes az első tárgyaláson ugyan valóban hivatkozott a Székesfehérvári Járásbíróság előtt indult perben tett nyilatkozatára, de jelen perben is részletes előadást tett arra nézve, hogy a felperesi keresetet miért tartja ténybelileg és jogilag megalapozatlannak. Az rPp. 139. §-a szerint az I., III., IV., r. alperes az érdemi ellenkérelmét a tárgyaláson is előterjesztheti. Az rPp. nem tartalmaz olyan rendelkezést – szemben a jelen perben még nem alkalmazható 2016. évi CXXX. törvénnyel –, mely szerint az alperes az írásbeli ellenkérelemmel bocsátkozhat csak perbe.

Arra helytállóan hivatkoztak a felperesek, hogy a Székesfehérvári Járásbíróság 5.P.22.162/2015/37. számú, a végrehajtást megszüntető ítélete nem emelkedett jogerőre. A felperesi érveléssel szemben az elsőfokú bíróság azonban nem a járásbíróság ítéletének megállapításaira alapította a fellebbezéssel támadott döntést, hanem a végrehajtás megszüntetése iránti perben lefolytatott bizonyítást – a felek személyes előadását, az ott csatolt, a perbeli kölcsönösszerződéssel kapcsolatos iratokat, a kihallgatott tanúk vallomását – tette a jelen eljárás anyagává. Az rPp. 166. § (1) bekezdése szerinti szabad bizonyítási rendszerből következően nincs olyan törvényi rendelkezés, ami kizárná, hogy egy folyamatban lévő per anyagát a bíróság az újabb per anyagává tegye. A jelen perben az elsőfokú bíróság két tárgyalást tartott. A 2018. március 14-ére kitűzött tárgyaláson a felperesek és képviselőjük szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg. A tárgyaláson ismertetésre került a Székesfehérvári Járásbíróság előtt 5.P.22.162/2015. számon indult eljárásnak az az iratanyaga, amelyet a törvényszék a jelen eljárásban a bizonyítási eljárás részeként mérlegelési körébe vont. Önmagában az a tény, hogy a nem jogerős ítéletében a járásbíróság a jelen perben eljáró törvényszék ítéletében írtaktól eltérő következtetésre jutott a jelen perben semmilyen relevanciával nem bír, hatályon kívül helyezési okot nem alapol meg.

A tárgyalásról készült 30. sorszám alatti jegyzőkönyv a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti felhívást tartalmazott a felperesek felé, tájékoztatva őket a rájuk háruló bizonyítási teherről. A 30. sorszám alatti jegyzőkönyv megküldésre került a felperesi képviselőnek, aki azt 2018. március 20-án átvette. A 2018. augusztus 24-ére kitűzött folytatólagos tárgyaláson a felperesek jogi

képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. A két tárgyalás között a felperesek nem voltak elzárva attól, hogy a 30. sorszám alatti jegyzőkönyvben foglalt felhívásra nyilatkozzanak, amennyiben szükségesnek tartják az iratokba betekintsenek. Az, hogy szabályszerű idézés ellenére a felperesi képviselő egyik tárgyaláson sem jelent meg, a felperesek saját döntése volt. Hangsúlyozza az ítélőtábla, hogy egyik tárgyalás elmulasztásával kapcsolatban sem terjesztettek elő a felperesek igazolási kérelmet. A felperesek így alaptalanul hivatkoztak arra, hogy eljárásbeli jogukat nem gyakorolhatták, mivel a tárgyalások elmulasztása mellett egyébként részletes előkészítő iratot is előterjesztettek 33. sorszám alatt. A felperesek ugyan sérelmezték, hogy a jelen eljárásban a járásbíró előtt már megidézett tanúk ismételt meghallgatására nem került sor, de nem tettek előadást arra nézve, hogy a már meghallgatott tanúkat milyen körülményekre kérik meghallgatni, ezért e bizonyítási indítványukat az elsőfokú bíróság okszerűen mellőzte.

Az ítélőtábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban is, hogy a jelen perben a korábban eljáró elsőfokú bíró által 35. sorszám alatt bejelentett, az rPp. 13. § (1) bekezdés e) pontjára alapított elfogultság alapján jogszabálysértésre nem került sor, a bíróság eljárása az rPp. 16. § (1) és (2) bekezdésében, 19. §-ában és 17. §-ában írtaknak megfelelt. A felperesek az ezzel kapcsolatos eljárási szabálysértésre hivatkozva konkrét jogszabályhelyet nem jelöltek meg fellebbezésükben. A jelen eljárásban eredménnyel nem hivatkozhatnak arra, hogy más eljárásban az e perben korábban eljáró bíró mennyiben tekinthető elfogultnak. Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság azt is, hogy a törvényszék nem volt elzárva attól, hogy a törvénykezési szünet alatt, a törvénykezési szünetet követő időpontra tárgyalást tűzzön ki. A törvénykezési szünetnek a tárgyalás kitűzése kapcsán csak annyiban van jelentősége, hogy a tárgyalási időköz számításánál a törvénykezési szünet időtartama a határidőbe nem számít bele (rPp. 104/A. § (1) bekezdés). Folytatólagos tárgyalás esetén azonban nem szükséges a tárgyalási időköz betartása (amit az rPp. 125. § (2) bekezdése az első tárgyalás kitűzésével kapcsolatban szabályoz), mert annak ilyen esetben nincs jelentősége (BH.1987.255., a Polgári perrendtartás magyarázata Komplex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2007., szerkesztette Németh János – Kiss Daisy 758. oldal).

Ami a per érdemét illeti, arra helytállóan hivatkoztak a felperesek, hogy a szerződés létre nem jötte nem azonosítható az alaki okból érvénytelen (semis) szerződéssel. Alapvető különbség, hogy az alaki hiba a Ptk. 217. § (2) bekezdése szerinti bizonyos esetekben orvosolható. Az alakilag érvénytelen szerződés jogkövetkezményét a Ptk. 237. §-a szabályozza, míg a létre nem jött szerződés esetén a teljesített szolgáltatás jogalap nélküli, ekként arra a Ptk. 361. §-a alkalmazandó.

Az rHpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (1) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban, vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Ebből következően a kölcsönös és egybehangzó akarat kifejezésével létrejött kölcsönszerződés érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges (rPtk. 216. § (1) bekezdés). Osztja az ítélőtábla az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy az rPtk. 207. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozási elvből következően a szerződés létrejötte szempontjából alapvetően nem a fél – utólagosan maga által interpretált - szándékának van meghatározó jelentősége, hanem annak, hogy milyen akaratot nyilvánít ki a szerződéses partnere felé.

Arra helytállóan hivatkoztak a felperesek, hogy a szerződés az egybehangzó akarat kinyilvánításával létre jön, az írásba foglalás „csak” a létrejött szerződés érvényességének – és nem a szerződés létrejöttének – a feltétele. Az rPtk. 207. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozási elvből azonban az következik, hogy amennyiben egy, az érvényességhez szükséges írásbeli

alakkal rendelkező szerződés esetén a fél az írásba foglalt szerződésben a szerződéskötési akaratát kifejezésre juttatja és ez a szerződéskötési akarat megegyezik a szerződéskötést megelőző tárgyalási folyamatban kinyilvánított akaratával, a szerződés létre nem jöttére a fél eredménnyel nem hivatkozhat. Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a 2008. március 7-i kölcsönkérelemből az tűnik ki, hogy a fél szerződéskötési akarata megegyezett az írásba foglalt szerződés szerinti nyilatkozatával, amely devizahitel felvételére vonatkozott. Ezt erősíti meg az I. r. felperesnek a Székesfehérvári Járásbíróság 5.P.22.162/2015/16. sorszám alatti jegyzőkönyvébe foglalt személyes nyilatkozata, amely kifejezetten azt tartalmazta „nem volt olyan lehetőség, hogy ne CHF alapon vegyük fel ezt a hitelt”. Az I.r.felperes személyes nyilatkozatából kitűnően a felperesek azzal nyilvánvalóan tudták a szerződéskötés során, hogy deviza alapú hitelt fognak felvenni. Az további kérdés, hogy ennek a konstrukciónak a mechanizmusával mennyire voltak, vagy nem voltak tisztában. Önmagában az a körülmény, hogy a devizahitel kockázatait a felperesek felismerték-e vagy sem, nem befolyásolja azt a körülményt, hogy a megállapodásuk az alperessel deviza alapú hitel megkötésére jött létre. A felperesek semmilyen magyarázatot nem adtak arra, hogy amennyiben valós szerződéskötési szándékuk forint felvételére irányult, mi indokolja, hogy a kölcsönkérelmük deviza alapú hitelre szólt, különös tekintettel arra is, hogy a kölcsönkérelem maga is utalt arra a devizahitelek kockázatáról szóló tájékoztatást a felperesek megismerték és tudomásul vették. Az ítélet tábla hangsúlyozza, hogy maga az írásba foglalt szerződés is külön kitért annak 10. pontjában a devizakölcsön kockázataira, ez pedig a nyilatkozási elvből következően ugyancsak azt támasztja alá, hogy a felek deviza alapú és forint kölcsönszerződést kívántak egymással kötni. Mindezekre figyelemmel a felperesek a fellebbezésükben alaptalanul hivatkoztak arra, hogy szerződéskötési akaratuk forinthitel felvételére irányult. Ennek ellentmond az is – amint arra az elsőfokú bíróság is rámutatott -, hogy a perbeli kölcsönszerződés írásba foglalását megelőzően a forinthitelre vonatkozó egybehangzó akaratnyilvánítás megtörténtét a felperesek nem bizonyították.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek egybehangzó akaratnyilvánítása arra vonatkozott, közöttük deviza alapú kölcsönszerződés jön létre. Súlytalan az a fellebbezési hivatkozás, mely szerint a felek forint kölcsönszerződést kötöttek, ami azért lenne semmis, mert ezzel a tartalommal a szerződés írásba foglalására nem került sor. Megjegyzi az ítélet tábla, hogy a felperesek saját előadása – és a perbeli adatok - szerint is a forinthitel nyújtására az alpereseknek nem volt szerződéskötési akarat. Erre figyelemmel a felperesi érvelésből is következően forinthitel tárgyában nem semmis, hanem létre nem jött szerződésről lehetne csak beszélni. Az írásban kinyilvánított szerződési akaratból következően a fellebbezésben írtakkal ellentétben a devizakonstrukció és a szerződés IV.4. pontja alapján az ÁSZF a szerződés részévé vált.

Osztja az ítélet tábla teljes körűen az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy a közjegyzői okirat érvényes, az írásba foglalt érvényes szerződés a devizatörvények hatálya alá tartozik. Helytálló az is, hogy a devizaügylet önmagában nem ütközik jóerkölcsbe (6/2013. PJE). Az ítélet tábla utal arra, hogy a Kúria Gfv.VII.30.387/2018/5. számú ítéletében kifejtettek szerint a jogügylet deviza alapú jellege, annak jóerkölcsbe ütközése nem azonosítható a különmemű árfolyamok alkalmazására vonatkozó kikötéssel. A különmemű árfolyamok alkalmazásának kérdését pedig az árfolyamrész rendezésével a DH1 törvény 3. §-a szabályozta. Az EUB C-118/17. számú ítélet 40. pontja szerint önmagában nem ütközik a 93/13/EGK irányelvbe az a jogszabályi megoldás, amely az árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltételeket a DH1 törvényben írt módon módosítja. Az EUB C-118/17. számú ítélet 56. pontjából következően a nemzeti szabályozás a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló kérelem esetén nem

konform a hivatkozott irányelvvel. Ahhoz, hogy az EUB C-118/17. számú ítélet második fordulata alkalmazható legyen az szükséges, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelenségét a bíróság megállapíthatónak találja.

Oszlja az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontját azt illetően, hogy a perbeli szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjában írtaknak megfelel, mert az kiszámítható módon az 1/2016. PJE-nek megfelelően tartalmazza a szerződés tárgyát és a törlesztések összegét. A szerződési konstrukciót e vonatkozásban az EUB C-126/17. számú ítélete sem tartja tisztességtelennak, mivel annak 32. pontja úgy fogalmaz, amennyiben a kölcsönadott összeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ (a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye), a szerződésben átlátható módon kell feltüntetni a bank által kölcsönadott teljes összeg számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot úgy, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket, köztük különösen a kölcsönének teljes költségét. Mind a kölcsönösszeg, mind a törlesztés részösszegeire vonatkozó számítási mód az EUB C-126/17. számú ítélet 35. pontjában írtaknak megfelelően a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára a jelen szerződésből világosan átlátható.

Ami az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást illeti, az ítéletábra rögzíti, hogy ennek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, amennyiben a szerződés a felek között az alaki követelményeknek is megfelelően létrejött. Az I. r. felperes a perbeli szerződést nem hivatása gyakorlása során kötötte, a perbeli jogvita során az rPtk.685.§ d) pontja alapján – az EUB C-110/14 számú döntésben írtakra is figyelemmel - fogyasztónak tekintendő. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában írtak az I. r. felperes képzettségével kapcsolatban ezért irrelevánsak, az ezzel kapcsolatos megállapításokat az ítéletábra mellőzi. Az EUB C-26/13. számú ítéletének rendelkező rész 2. pontja úgy fogalmaz, hogy a 93/13. EGK irányelv 4. Cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a jelen per tárgyát képező szerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételeinek világosnak és érthetőnek kell lennie. E követelményen pedig nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltétel nyelvtani szempontból kell, hogy érthető legyen, annak tájékoztatást kell nyújtania átlátható jelleggel a szerződésben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működéséről, az e mechanizmust és a kölcsön folyósítását meghatározó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyról oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az EUB C-51/17. számú ítéletnek a fellebbezésben hivatkozott 73-76. pontjai ezzel összhangban az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás világos, érthető, átlátható jellegével kapcsolatban tartalmaznak megállapításokat. Az EUB C-38/17. számú ítélet 42. pontjából következően a 93/13. EGK irányelv 6. Cikkének (1) bekezdése a felek közötti egyensúly helyreállítására, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítására irányul. A szerződésnek fő szabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak a tisztességtelen feltételek elhagyása jelentsen módosulást, ha a belső jogszabályok értelmében a szerződés ilyen módon való fennmaradása jogilag lehetséges, amit objektív megközelítésből kell vizsgálni. Ebből következően az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége sem feltétlen eredményezi az egész szerződés semmisségének megállapítását. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás átláthatósága szempontjából a vizsgálat során figyelemmel kell lenni arra is, hogy a hitelező és a fogyasztó nem azonos információs szinttel rendelkeznek (EUB C-186/16. számú ítélet 44. és 47. pont). A jelen per tárgyát képező szerződés megkötését megelőzően a hitelező a hivatkozott EUB ítéletekben meghatározott követelményeknek megfelelő tájékoztatással élt az

árfolyamkockázat mibenlétét illetően a felperesek felé. A felperesek nem vitatták, hogy az alperes által hivatkozott Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól megnevezésű nyomtatványt megkapták. A tájékoztató részletesen bemutatta nemcsak azt, hogy a svájci franknak a forinthez viszonyított árfolyamváltozása növeli az előre kalkulált törlesztési táblázat szerinti törlesztési összeget, hanem kitért arra is, hogy a devizakamatlábak potenciális növekedése is jelentősen mérsékelheti a deviza alapú hitelek szerződéskötéskori előnyeit. A tájékoztató prognózist is tartalmazott arra vonatkozóan, hogy a kamatszint mind az eurózónában, mind Svájcban rendkívül alacsonyan, történelmi mélypontra van, a közeljövőben annak emelkedése, így a devizakamat emelése várható. A tájékoztató táblázatos formában bemutatta az árfolyamváltozás mechanizmusát amiből látható volt az is, hogy akár a devizakamatláb emelkedése, akár a forint árfolyamának gyengülése nem áll egyenes arányban a törlesztőrészlet növekedésével, a deviza alapú kölcsön terhei nagyobb mértékben nőnek, mint amilyen mértékben az árfolyamváltozás, vagy a kamatemelkedés százalékos módon kimutatható. A tájékoztatás kitért arra is, hogy a törlesztőrészletek jelentősen ingadozhatnak, tartósan növekedhetnek, a svájci frank esetében a devizahitelek kockázata még abban az esetben is fennmarad, ha Magyarország időközben csatlakozna az euróövezethez. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesek alaptalanul hivatkoztak az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelenségére.

Az ítélet tábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját az igazságügyi könyvszakértői bizonyítás mellőzésével kapcsolatban is.

A felperesek fellebbezésükben alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a fordítási költségekkel az elsőfokú bíróság megalapozatlanul generált költségeket. Az rPp. 6. §-ából és az ahhoz kapcsolódó kommentárból következően (Complex Jogtár) a fordítással kapcsolatos költségeket az állam előlegezi, azokat a pervesztes fél viseli. Az rPp. 78. § (4a) és (4b) bekezdéséből következően kizárólag a bírósági határozatok és megkeresések fordításával felmerülő költségeket viseli az állam. Az nem tűr vitát, hogy Belgium hivatalos nyelvei közé nem tartozik az angol, de az rPp. 6. §-ából, valamint az 1393/2007/EK. rendelet 8. Cikk (1) bekezdéséből következően a külföldi I.r.alperes számára az iratok lefordítása szükséges volt. A 8. Cikk (1) bekezdés a) pontja szerint pedig a fordítás olyan nyelvre is megtörténhet, amely ugyan az átvevő tagállamnak nem hivatalos nyelve, de amelyet a címzett megért. Ebből következően a jelen perben az iratok angol nyelvre fordítása nem valósított meg eljárási szabálysértést, a fordítási költséget pedig az elsőfokú bíróság helytállóan terhelte a pervesztes felperesekre.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.